

Dorota Kuder

Polityka makroekonomiczna Stanów Zjednoczonych Ameryki w walce z recesją 2007-2009

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 46/4,
481-491

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOROTA KUDER

*Polityka makroekonomiczna Stanów Zjednoczonych Ameryki
w walce z recesją 2007–2009*

Macroeconomic policy of the United States in fighting the recession 2007–2009

Słowa kluczowe: polityka makroekonomiczna, recesja w Stanach Zjednoczonych

Key words: macroeconomic policy, recession in the U.S.

Wstęp

Głęboka recesja, która wystąpiła w gospodarce Stanów Zjednoczonych w latach 2007–2009, wydaje się już historią. W trzecim kwartale 2011 r. amerykański realny produkt krajowy brutto osiągnął wartość podobną do tej bezpośrednio przed załamaniem. Jednakże powrót do punktu wyjścia nie oznacza braku problemów tej gospodarki – koszty, jakie poniosło i ponosi społeczeństwo Stanów Zjednoczonych w wyniku załamania się koniunktury, są nadal bardzo wysokie.

Hipotezą badawczą jest zatem twierdzenie, że pomimo zastosowanych narzędzi makroekonomicznych kondycja gospodarki amerykańskiej nadal nie powróciła do stanu sprzed recesji lat 2007–2009. Aby rozważyć skuteczność działań podjętych przez administrację waszyngtońską w kwestii realizacji polityki budżetowej i pieniężnej, należałoby bliżej się przypatrzeć stanowi tej gospodarki przed recesją i konsekwencjom załamania koniunktury, a następnie zastosowanym narzędziom polityki fiskalnej i pieniężnej. Na koniec ocenie zostanie poddana bieżąca sytuacja ekonomiczna tej gospodarki.

Celem opracowania jest próba oceny skuteczności polityki makroekonomicznej zastosowanej przez rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki w walce z konsekwencjami kryzysu finansowego i towarzyszącej mu głębokiej recesji lat 2007–2009. Osiągnięciu tego celu posłuży krytyczny przegląd literatury przedmiotu, decyzji administracji rządowej oraz analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych gospodarki amerykańskiej.

1. Stan amerykańskiej gospodarki bezpośrednio przed recesją 2007–2009 i w jej trakcie

W wyniku zacieśnienia polityki monetarnej oraz spadku zaufania w sektorze bankowym kryzys finansowy z sierpnia 2007 r. przeniósł się w Stanach Zjednoczonych do sfery realnej, wywołując reakcję administracji, władz ustawodawczych i monetarnych tego kraju. Analiza przyczyn, mechanizm i skutki kryzysu finansowego zostaną pominięte w niniejszym opracowaniu z uwagi na to, że wyczerpujące omówienie tego problemu można znaleźć w wielu pozycjach naukowych¹. W tym punkcie pracy uwaga zostanie skoncentrowana na omówieniu podstawowych parametrów ekonomicznych w celu przybliżenia kondycji gospodarki amerykańskiej bezpośrednio przed wystąpieniem kryzysu finansowego oraz w trakcie trwania recesji z lat 2007–2009.

W latach 2000–2006 średnioroczne tempo wzrostu gospodarczego w ujęciu realnym wyniosło 2,7%². Trwająca od pierwszej połowy lat 80. XX w. koniunktura w gospodarce amerykańskiej została zakłócona tylko dwukrotnie – przez stosunkowo poważną recesję lat 1990–1991 oraz spowolnienie wzrostu w 2001 r., związane z pęknięciem bańki internetowej (przeszacowanie wartości akcji spółek typu „dot.com”). Kształtowanie się realnego produktu krajowego brutto gospodarki Stanów Zjednoczonych w latach 2006–2011 przedstawia rysunek 1. Wyraźnie zarysowana recesja trwała w gospodarce amerykańskiej od I kwartału 2008 r. do III kwartału 2009 r. Jak wspomniano wcześniej, właśnie w III kwartale 2009 r. realna wartość amerykańskiego PKB wróciła do poziomu sprzed kryzysu finansowego – do około 13,5 bln USD.

¹ Por. np. J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, J. Misala (red.), *Współczesny kryzys finansowy. Przyczyny – przebieg – skutki*, CeDeWu, Warszawa 2009; G.W. Kołodko (red.), *Globalizacja, kryzys i co dalej?*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010; A. Mian, A. Sufi, *The Consequences of Mortgage Credit Expansion: Evidence from the 2007 Mortgage Default Crisis*, NBER Working Paper no. 13936, April 2008; W. Nawrot, *Globalny kryzys finansowy XXI wieku. Przyczyny, przebieg, skutki, prognozy*, CeDeWu, Warszawa 2009; C.M. Reinhart, K.S. Rogoff, *Is the 2007 U.S. Sub-Prime Financial Crisis So Different? An International Historical Comparison*, NBER Working Paper no. 13761, January 2008; D. Rosati, *Przyczyny i mechanizm kryzysu finansowego w USA*, „Ekonomista” 2009, nr 3, s. 315–351; J.B. Taylor, *Zrozumieć kryzys finansowy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010; H.L. Vogel, *Financial Market. Bubbles and Crashes*, Cambridge University Press, Cambridge 2010.

² Obliczenia własne na podstawie danych *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–4.

Ujemna dynamika PKB Stanów Zjednoczonych dotyczyła 2008 i 2009 r. Jej główną przyczyną (szczególnie w odniesieniu do 2009 r.) był dramatyczny spadek wartości inwestycji – w ujęciu procentowym w 2008 r. inwestycje skurczyły się zaledwie o 0,8%, ale w 2009 r. wartość prywatnych wydatków na dobra trwałego użytku była mniejsza w stosunku do roku poprzedniego o prawie 18%. Warto podkreślić, że w latach 2002–2007, czyli po kryzysie z 2001 r. do wystąpienia kolejnego w 2007 r., ich średnioroczny wzrost osiągał prawie 6%³. W okresie recesji w nieznaczny sposób zmniejszyła się również wartość konsumpcji.

* Dane prognozowane

Rysunek 1. Realny PKB w gospodarce amerykańskiej w latach 2007–2009
(dane kwartalne, w mld USD, w cenach z 2005 r.)

Źródło: *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–2.

W 2008 i 2009 r. wystąpiła również ujemna dynamika wzrostu importu, czego powodem mogła być, między innymi, zastosowana przez administrację waszyngtońską klauzula *Buy American*. Ujemną stopą wzrostu charakteryzował się również eksport, lecz ów spadek wystąpił tylko w 2009 r.

Dynamika składników popytu globalnego w krótkim okresie determinuje tempo wzrostu gospodarczego. Sama zależy jednak głównie od osiąganych przez społeczeństwo dochodów, a zatem ważną staje się możliwość generowania dochodów, których podstawowym źródłem jest praca. Dlatego też jeden z najistotniejszych wskaźników makroekonomicznych stanowi poziom zatrudnienia, a tym samym stopa bezrobocia.

³ Obliczenia własne na podstawie danych *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., tab. B–4.

Tabela 1. Wzrost realnej wartości PKB i jego składników w Stanach Zjednoczonych w latach 2006–2010, szacunkowego wzrostu dla 2011 r. i prognozy dla 2012 r. (w procentach)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012**
PKB	2,7	1,9	-0,3	-3,5	2,0	1,7	2,3
Konsumpcja	2,9	2,3	-0,6	-1,9	2,0	2,2	2,0
Inwestycje	8,0	6,5	-0,8	-17,8	4,4	8,6	4,6
Wydatki rządowe	1,4	1,3	2,6	1,7	0,7	-2,1	1,8
Eksport	9,0	9,3	6,1	-9,4	11,3	6,8	5,3
Import	6,1	2,4	-2,7	-13,6	12,5	5,0	5,0

* Dane szacunkowe.

** Dane prognozowane.

Źródło: *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B-4 oraz dla 2012 r. *EIU Country Analysis. Economist Intelligence Unit – ViewsWire*.

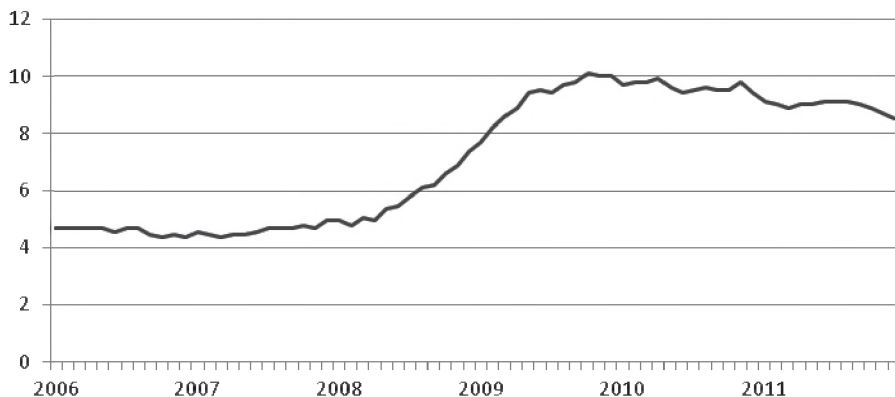
Rysunek 2 przedstawia kształtowanie się stopy bezrobocia w okresie bezpośrednio poprzedzającym recesję, w trakcie jej trwania i po zastosowaniu pakietów antykryzysowych.

Generalnie poziom bezrobocia w gospodarce amerykańskiej jest znacznie niższy niż w krajach europejskich, czy ogólnie w większości krajów na świecie. W latach 2000–2007 średnioroczna stopa bezrobocia kształtowała się w tej gospodarce na poziomie 5% zasobów siły roboczej. Tak niski poziom bezrobocia jest związany z wyjątkowo wysokim stopniem wykorzystania zasobów siły roboczej⁴. W wyniku recesji wspomniany średni poziom stopy bezrobocia podwoił swą wartość⁵, co miało miejsce pod koniec 2009 r. Średnioroczna stopa bezrobocia w 2009 r. w Stanach Zjednoczonych wzrosła do poziomu 9,3% (w stosunku do poziomu 4,6% w latach 2006–2007 i 5,8% w 2008 r.)⁶. Oznacza to zwiększenie się liczby bezrobotnych do poziomu 14,3 mln osób (w porównaniu z 7 mln bezrobotnych w latach 2006–2007 i 8,9 mln w 2008 r.).

⁴ Według danych OECD, jeśli rozpatrywać stopę zatrudnienia jako procent całej populacji danego kraju, spośród rozpatrywanych państw wyższym wskaźnikiem od gospodarki amerykańskiej w 2007 r. cechowała się tylko Japonia. Osiągnęła ona wynik 77,1% zatrudnionych na tle całej populacji, podczas gdy Stany Zjednoczone 74,6%, Wielka Brytania 73,9%, Niemcy 70,1%.

⁵ Najwyższy poziom stopy bezrobocia odnotowano w październiku (10,1%), listopadzie i grudniu (po 10,0%) 2009 r.

⁶ Dane U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, Washington, D.C., United States of America.

Rysunek 2. Stopa bezrobocia w gospodarce amerykańskiej w latach 2006–2011 w ujęciu miesięcznym (w procentach)

Źródło: *Economic Report of the President 2008, 2010 i 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–42.

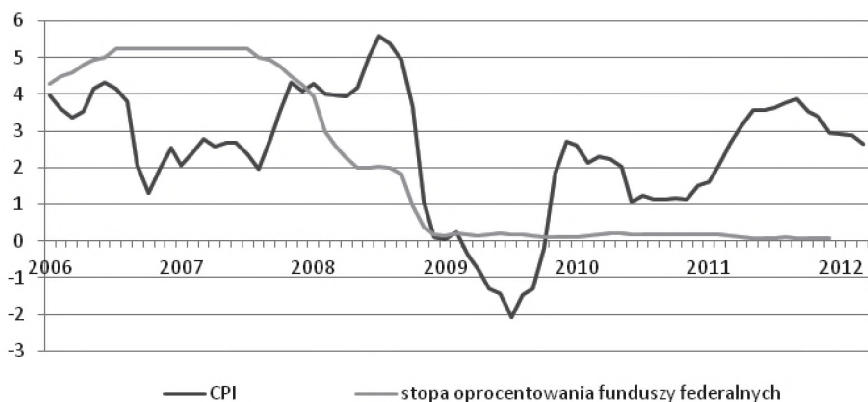
Kolejnym parametrem wartym omówienia jest stopa inflacji i związane z nią stopy procentowe banku centralnego. W okresie poprzedzającym kryzys inflacja notowana w Stanach Zjednoczonych nie budziła większego niepokoju. Od września 2006 r. do października 2007 r., a więc już po pierwszych sygnałach na temat poważnych problemów finansowych części banków komercyjnych, jej poziom nie przekraczał 3%, przy średniej stopie w tym okresie na poziomie 2,3%⁷. Dopiero rozluźnienie polityki pieniężnej mające na celu zapobieżenie wpływowi kryzysu finansowego na sferę realną gospodarki amerykańskiej spowodowało wzrost inflacji do poziomu powyżej 4%, a w lipcu 2007 r. nawet 5,6%. Co ciekawe, zupełnie inny problem pojawił się jednak w 2009 r. – pomimo utrzymywania się w tym czasie stóp procentowych na poziomie bliskim zeru (stopa oprocentowania rezerw federalnych w przedziale 0,2–0,1%) gospodarce amerykańskiej zaczęła zagrażać deflacja. W Stanach Zjednoczonych ceny spadały od marca do października 2010 r., co wywołało poważne zaniepokojenie wśród ekonomistów i polityków.

Od grudnia 2001 r. do listopada 2004 r. FED utrzymywał stopy procentowe na stosunkowo niskim poziomie, co powodowało, że w całym tym okresie stopa oprocentowania funduszy federalnych nie przekroczyła 2%⁸. Dopiero w grudniu 2004 r. polityka FED delikatnie się zaostrzyła i od tego momentu stopa oprocentowania funduszy federalnych powoli rosła, przekraczając w połowie 2006 r. poziom 5%. Od lipca 2006 r. do lipca 2007 r. stopa ta kształtowała się na poziomie 5,25%. Oznacza to, że bezpośrednio przed załamaniem na rynku nieruchomości utrzymywanie

⁷ Dane *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–73 oraz U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, Washington, D.C., United States of America.

⁸ W grudniu 2003 r. stopa ta spadła poniżej 1%.

stosunkowo wysokich stóp procentowych przez bank centralny przyczyniło się do wzrostu kosztów obsługi kredytów przez klientów banków komercyjnych i do ich niewypłacalności. Dotyczy to głównie kredytów hipotecznych zaciągniętych w czasie trwania boomu na rynku nieruchomości.

Rysunek 4. Wartość CPI a oprocentowanie funduszy federalnych w Stanach Zjednoczonych w latach 2006–2011 w ujęciu miesięcznym (w procentach)

Źródło: *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B-73 oraz U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, *Consumer Price Index*, Washington, D.C. 2012.

2. Narzędzia makroekonomiczne w działaniach antykryzysowych

Już na początku 2008 r. zapadła decyzja administracyjna o dofinansowaniu kwotami od kilku do kilkunastu miliardów USD największych banków amerykańskich w obawie przed ich niewypłacalnością. Instytucje finansowe Fannie Mae i Freddie Mac, a następnie AIG dokapitalizowano kwotami kilkunastu miliardów USD we wrześniu tego samego roku, później 25 mld USD przeznaczono na zakup 36% banku Citi. Na wniosek sekretarza skarbu H. Paulsona 3 października 2008 r. Kongres USA przyjął tzw. plan TARP (*Troubled Assets Relief Program* – tzw. plan Paulsona). Przeznaczono kwotę 700 mld USD pierwotnie na wykup „złych” długów od banków, w dalszej perspektywie – na bezpośrednie dokapitalizowanie banków. Zatem ideą programu był wykup przez rząd akcji i toksycznych aktywów banków, a następnie ich bezpośrednie wzmocnienie finansowe, co zwiększało szanse na uratowanie zagrożonych bankructwem amerykańskich instytucji finansowych. Najważniejszym jednak celem planu Paulsona było opanowanie kryzysu finansowego i uniknięcie głębokiej recesji w sferze realnej amerykańskiej gospodarki⁹. Problem polegał jednak na tym, że było już za późno, aby zapobiec wpływowi kryzysu finansowego na tę sferę.

⁹ W. Kasperkiewicz, *Obecny kryzys finansowy – przyczyny i terapia*, [w:] J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, J. Misala (red.), *Współczesny kryzys finansowy. Przyczyny – przebieg – skutki*, CeDeWu, Warszawa 2009, s. 33–44.

Na skutek rozlania się kryzysu z sektora finansowego na inne dziedziny ekonomiczne w lutym 2009 r. amerykański Senat uchwalił plan stymulacyjny o łącznej wartości 787 mld USD, co stanowiło w przybliżeniu prawie 7% PKB¹⁰. Plan ten miał na celu spowodowanie ożywienia w gospodarce Stanów Zjednoczonych za pomocą ograniczenia opodatkowania klasy średniej, zmniejszenia opodatkowania firm, wsparcia rynku nieruchomości i motoryzacji, inwestycji infrastrukturalnych, wreszcie dotacji na produkcję ekoenergii¹¹. Według szacunków wszystkie te działania miały stworzyć lub uratować około 3–3,5 mln miejsc pracy. Ze wspomnianej kwoty zatwierdzonej ustawą z 2009 r. *The American Recovery and Reinvestment* dotychczas wydano 753,9 mld USD¹². Optymizmem napawa fakt, że wydatki te częściowo przeciwdziałają skutkom recesji doraźnie (krótkookresowo), w dużej części zaś są ukierunkowane na zmianę oblicza amerykańskiego społeczeństwa i gospodarki w długim okresie. Polityka nakierowana na podwyższanie kwalifikacji zawodowych i inwestycje przedsiębiorstw będzie w przyszłości stymulować wzrost gospodarczy.

Bezpośrednie wsparcie polityki fiskalnej dla wzrostu gospodarczego Stanów Zjednoczonych może w najbliższych latach być mniejsze¹³ z racji ogromnego zadłużenia sektora publicznego¹⁴. Jednak przy niskiej stopie inflacji politykę rządu nadal będzie wspomagał bank centralny Stanów Zjednoczonych. Główna stopa procentowa funduszy federalnych jest obecnie utrzymywana na poziomie bliskim zeru, a sytuacja ta ma miejsce od grudnia 2008 r. (por. rysunek 4). Kiedy w 2009 r. okazało się, że obniżka stóp procentowych nie przynosi zamierzonego rezultatu, FED zastosował niestandardowe rozwiązanie – strategię ilościowego luzowania polityki pieniężnej (*quantitative easing* – QE), czyli dodruku pieniądza służącego zakupom papierów wartościowych w celu skutecznego zmniejszania kosztów pożyczek. W pierwszej rundzie programu FED kupował papiery wartościowe oparte na kredytach hipotecznych. Od sierpnia 2010 roku, w ramach drugiej części programu, nabywał głównie amerykańskie długoterminowe obligacje skarbowe. Łącznie wartość zakupionych przez FED obligacji rządowych to 900 mld USD. Dodatkowo FED nabył 175 mld USD prywatnych aktywów¹⁵. We wrześniu 2011 r. rozpoczął też proces wydłużania przeciętnego terminu zapadalności posiadanych aktywów poprzez sprzedaż obligacji o krótszych terminach zapadalności i zakup papierów dłużnych o dłuższych terminach zapadalności (tzw. operacja *twist*). Dodatkowym instrumentem zwiększającym płynność dolarową na świecie było także przywrócenie pod koniec 2011 r. linii swapowych dla

¹⁰ Wstępny projekt zakładał wartość pakietu ratunkowego na kwotę 820 mld USD.

¹¹ Dokładniej – 300 mld USD przeznaczono na ulgi podatkowe dla osób indywidualnych i przedsiębiorstw, 250 mld na bezpośrednią pomoc stanom w potrzebie (największymi beneficjentami są Kalifornia, stan Nowy Jork i Teksas), 200 mld na modernizację krajowej infrastruktury.

¹² Więcej na ten temat: <http://www.recovery.gov/Pages/default.aspx> (5.05.2012).

¹³ W najbliższym czasie przewidziane są reformy mające na celu ograniczenie wydatków budżetowych – na przykład odkładana od wielu lat reforma kosztownych programów *Medicare* i *Medicaid*.

¹⁴ Więcej na ten temat w kolejnym punkcie pracy.

¹⁵ *Raport o inflacji, marzec 2012 r.*, Narodowy Bank Polski, Rada Polityki Pieniężnej, Warszawa 2012, s. 21.

zagranicznych banków centralnych. W efekcie tych wszystkich działań bilans FED zwiększył się do 2,9 bln USD (z 0,9 bln USD pod koniec 2006 r.) i obecnie stanowi 18,8% amerykańskiego PKB¹⁶.

Inne rozwiązania, którymi posługuje się bank centralny, to dalsze sygnalizowanie, iż stopy procentowe będą pozostawać na niskim poziomie przez dłuższy czas. W związku z tym FOMC w kwietniu 2012 r. nadal podtrzymał swoją decyzję o zamiarze pozostawienia bez zmian w USA „wyjątkowo niskich stóp procentowych do późnego 2014 r.”¹⁷.

3. Próba oceny skuteczności zastosowanej polityki w walce z recesją lat 2007–2009

Istotny, w aspekcie oceny skuteczności polityki Stanów Zjednoczonych w walce z kryzysem i recesją, pozostaje fakt statusu dolara jako podstawowej waluty używanej w wymianie gospodarczej i rezerwach finansowych na świecie. Dzięki tej pozycji Stany Zjednoczone mają ułatwiony dostęp do stosunkowo bezpiecznego pożyczania środków finansowych za granicą. Miało to znaczący wpływ na podejście władz politycznych do projektowania działań przeciwdziałających samemu kryzysowi i skutkom wywołanej przez niego recesji.

Od 2010 r. Stany Zjednoczone odnotowują dodatnie tempo wzrostu PKB, a stopa bezrobocia, choć nadal wysoka¹⁸, powoli się obniża. Te pozytywne tendencje gospodarka zawdzięcza przede wszystkim zaangażowaniu środków amerykańskiego rządu i realizacji wielu programów naprawczych. Ekonomisci oceniają, że to one przyniosły pożądane efekty, skutecznie pobudzając aktywność ekonomiczną kraju. Nie należy jednak zapominać o kosztach tychże interwencji i programów oraz o skutkach samego kryzysu finansowego i towarzyszącej mu recesji.

Kolejnym ważnym zagadnieniem jest ignorowanie kryterium ograniczania deficytu budżetowego i zadłużenia zagranicznego, aby pobudzić rynek finansowy oraz popyt globalny. Wiąże się z tym również nacisk na odbudowę amerykańskich instytucji finansowych i stymulowanie amerykańskich przedsiębiorstw kosztem zatrzymania dotychczasowych czy przyciągnięcia nowych inwestorów zagranicznych¹⁹. Zastosowanie omówionego pakietu antykryzysowego zwiększyło całkowity dług publiczny Stanów Zjednoczonych w 2011 r. do około 14,8 bln USD (102,2% PKB), a w planach na 2012 r. do przerazającej kwoty ponad 16 bln USD²⁰. Koszt tej ustawy ma zostać

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *FOMC nie widzi potrzeby kolejnego luzowania*, 04.04.2012, <http://www.forbes.pl/> (6.05.2012).

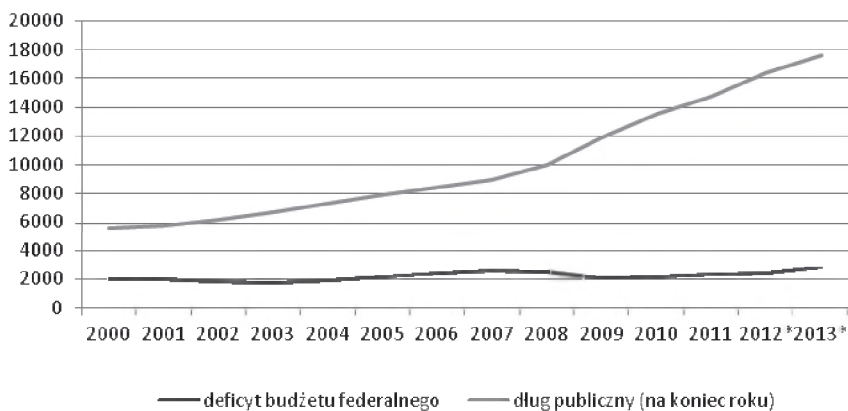
¹⁸ W momencie powstawania tego opracowania Bureau of Labor Statistics informowało o stopie bezrobocia w gospodarce amerykańskiej na poziomie 8,1% (kwiecień 2012 r.), w stosunku do 8,2% w marcu 2012 r.

¹⁹ Wspomniana wcześniej klauzula *Buy American*.

²⁰ *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–78.

rozłożony na 10 lat, przez co wzrósł deficyt budżetowy – w 2011 r. wyniósł prawie 1,3 bln USD (por. rysunek 5).

Obniżenie stóp procentowych przez FED pomogło rynkowi pracy w niewielkim stopniu, dlatego bank centralny musiał dodatkowo wspomagać się nietypowymi działaniami ilościowego luzowania polityki pieniężnej, które poza pewnymi rynkowymi efektami obniżyły zaufanie inwestorów do Stanów Zjednoczonych. Dwie rundy QE nie wsparły znacząco zmian na rynku pracy, nie poprawiła się również sytuacja na amerykańskim rynku nieruchomości, doszło też do silnego wzrostu cen surowców przy nadal niezwykle niskich rynkowych stopach procentowych. Spadła również rentowność skarbowych papierów wartościowych rządu amerykańskiego.

* Dane prognozowane.

Rysunek 5. Wartość deficytu budżetu federalnego i całkowita wartość długu publicznego w Stanach Zjednoczonych w latach 2000–2013 (w mld USD)

Źródło: *Economic Report of the President 2012*, Washington D.C., United States of America, tab. B–78.

Z jednej strony obniżenie stóp procentowych, dwie rundy ilościowego luzowania polityki pieniężnej i ogromne plany stymulacyjne pomogły wyjść gospodarce Stanów Zjednoczonych z recesji. Jednak z drugiej strony Amerykę czekają nie mniejsze wyzwania. Stopa bezrobocia, choć się obniża, nadal w amerykańskich warunkach jest wysoka (obecnie – 8,1%). Utrzymujące się bezrobocie, poprzez ograniczanie poziomu dochodów gospodarstw domowych i zmniejszanie zaufania, nadal negatywnie wpływa na odbudowę amerykańskiej gospodarki. Chodzi nie tylko o spowolnione tempo wzrostu gospodarczego i straty w PKB, ale również zastój we wzroście płac i deprecjację kwalifikacji bezrobotnych Amerykanów.

Zakończenie

Prowadzona polityka makroekonomiczna powoli przynosi pozytywne rezultaty w amerykańskiej gospodarce. Niewątpliwie koszty decyzji administracyjnych będą dla obywateli amerykańskich dużym ciężarem, szczególnie że nie wszystkie wydatki rządowe przyczyniają się do wzrostu popytu konsumpcyjnego. Jednak pakiet wspierający infrastrukturę i naukę można traktować jako inwestycję w przyszłość. Odnosi się to w szczególności do rozwiązania poważnego problemu amerykańskiej gospodarki, jakim jest sytuacja na rynku pracy. Niechęci pracodawców do zwiększania zatrudniania towarzyszy zbyt wolny spadek bezrobocia, a zatem minie jeszcze kilka lat, zanim bezrobocie w tym kraju powróci do poziomu sprzed recesji.

Bibliografia

1. Bednarczyk J.L., Bukowski S.I., Misala J. (red.), *Współczesny kryzys finansowy. Przyczyny – przebieg – skutki*, CeDeWu, Warszawa 2009.
2. *Economic Report of the President 2008, 2010, 2012*, Washington D.C., United States of America, <http://www.gpo.gov/> (6.05.2012).
3. *EIU Country Analysis. Economist Intelligence Unit – ViewsWire*, <http://www.alacrastore.com/> (5.12.2010).
4. *FOMC nie widzi potrzeby kolejnego luzowania*, 04.04.2012, <http://www.forbes.pl/> (6.05.2012).
5. Hale D., *The Best Economy Ever*, „Wall Street Journal”, July 31 2007.
6. Kołodko G.W. (red.), *Globalizacja, kryzys i co dalej?*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010.
7. Mian A., Sufi A., *The Consequences of Mortgage Credit Expansion: Evidence from the 2007 Mortgage Default Crisis*, NBER Working Paper no. 13936, April 2008.
8. Nawrot W., *Globalny kryzys finansowy XXI wieku. Przyczyny, przebieg, skutki, prognozy*, CeDeWu, Warszawa 2009.
9. Neal L., *Lessons from history for the twenty-first century*, [w:] J. Attack, L. Neal (red.), *The Origins and Development of Financial Markets and Institutions. From the Seventeenth Century to the Present*, Cambridge University Press, New York 2009.
10. OECD, *Accounts at a Glance*, <http://stats.oecd.org/> (12.12.2010).
11. *Raport o inflacji, marzec 2012 r.*, Narodowy Bank Polski, Rada Polityki Pieniężnej, Warszawa 2012.
12. Reinhart C.M., Rogoff K.S., *Is the 2007 U.S. Sub-Prime Financial Crisis So Different? An International Historical Comparison*, NBER Working Paper no. 13761, January 2008.
13. Rosati D., *Przyczyny i mechanizm kryzysu finansowego w USA*, „Ekonomista” 2009, nr 3.
14. Rosati D., *Przyczyny i mechanizm kryzysu finansowego w USA w latach 2007–09*, [w:] G.W. Kołodko (red.), *Globalizacja, kryzys i co dalej?*, Poltext, Warszawa 2010.
15. Taylor J.B., *Zrozumieć kryzys finansowy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
16. *The American Recovery and Reinvestment Act*, <http://www.recovery.gov/>. (5.05.2012).
17. U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, Washington, D.C., <http://www.bls.gov/> (6.05.2012).
18. Vogel H.L., *Financial Market. Bubbles and Crashes*, Cambridge University Press, Cambridge 2010.

Macroeconomic policy of the United States in fighting the recession 2007–2009

The deep recession, which appeared in the U.S. economy in the years 2007–2009 seems to already be a history. In the third quarter of 2011, the U.S. real gross domestic product reached a value similar to that which occurred in this country just before the recession. But back to the starting point does not mean no problems for the economy – the costs of economic collapse are still very high.

Research hypothesis is a sentence: despite the macroeconomic tools used in the U.S. economy, its condition still has not recovered to the pre-recession years 2007–2009. The purpose of this paper is to evaluate the effectiveness of macroeconomic policy applied by the government of the United States of America in the fight against the consequences of the financial crisis and accompanying recession. To achieve this objective the author reviewed the literature and the decisions of government administration and analyzed basic economic indicators of the U.S. economy.

The starting point to verify the research hypothesis was to show the condition of the U.S. economy just before the recession and during it. Next, attention was focused on the tools used by fiscal and monetary policies, and eventually underwent assessment of the current economic situation of the economy.